

ارزیابی جامعه و روش تحقیق در خانه بهداشت (ویژه بهورزان)

زهرا علیجانی

کارشناس امور بهورزی (کارشناس ارشد اپیدمیولوژی)
مرکز بهداشت استان قم

هاشم علیجانی

مدیر مرکز مدیریت شبکه، مرکز بهداشت استان قم

دکتر کورش هلاکوئی نائینی

استاد اپیدمیولوژی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

E.mail: gapnashr@gmail.com

سرشناسه: حسین خانی، زهرا، ۱۳۵۴ -
عنوان و نام پدیدآور: ارزیابی جامعه و روش تحقیق در
خانه بهداشت (ویژه بهورزان) زهرا حسین خانی،
هاشم علیجانی، کورش هلاکوئی نائینی.
مشخصات نشر: رشت : گپ ، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۷۶ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۹۷-۰۴-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: واژه نامه.
موضوع: بهورزان -- آموزش
سلامت -- تحقیق -- روش شناسی
موضوع: آموزش بهداشت -- تحقیق -- روش شناسی
سازمان: روده: خانی، هاشم، ۱۳۴۷ -
شناسه افزودن: هلاکوئی نائینی، کورش، ۱۳۳۴ -
رده بندی کتب: ۶۱۰/۷۰۷۰۲
شماره کتابشناختی: ۶۰۲/۲

ارزیابی جامعه و روش تحقیق در خانه بهداشت

نویسندگان: زهرا حسین خانی - هاشم علیجانی - کورش هلاکوئی نائینی
ناشر: انتشارات گپ (گروه بهداشت و درمان پزشکی)
نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۳ رقی
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۱۹۷-۰۴-۲
آدرس ناشر: ۱- تهران - صندوق پستی ۵۹۹۴-۱۴۱۵۵
تلفن همراه: ۰۹۱۲۳۲۵۷۵۰۰ - تلفکس: ۰۶۴۳۷۳۳۲
۲- رشت، خیابان حاجی آباد، تلفکس: ۲۲۴۴۳۱۵

مرکز فروش اینترنتی www.gapnashr.com و ارسال پستی ۶۶۴۳۷۳۳۲ - ۲۱

طبق قانون حمایت از مؤلفان و مصنفان هر گونه کپی برداری، تکثیر کلی یا جزئی
از مطالب کتاب، بدون اجازه ناشر، پیگرد قانونی را به همراه دارد.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
بخش اول: ارزیابی جامعه	۱۳
فصل اول: آشنایی با فرایند ارزیابی جامعه	۱۵
مقدمه:	۱۵
فصل دوم: مراحل ارزیابی جامعه	۱۹
مرحله (۱): تشکیل تیم ارزیابی جامعه	۲۰
مرحله ۲: جمع‌آوری داده‌های جامعه	۲۱
مرحله ۳: جمع‌بندی و تحلیل داده‌های سلامت موجود در	
خانه بهداشت	۲۴
مرحله (۴) تحلیل داده‌های سلامت گردآوری شده	۲۶
گام اول: تحلیل داده‌های اولیه جمع‌آوری شده از جامعه	۲۷

گام دوم: تحلیل داده‌های ثانویه گردآوری شده در خانه

- بهداشت ۲۸
- مرحله ۵: گزارش به جامعه ۲۹
- روش‌های ارایه گزارش نتایج ارزیابی جامعه عبارتند از: ۳۰
- مرحله ۶: انتخاب اولویت‌های سلامت ۳۱
- بخش دوم روش تحقیق در خانه بهداشت ۳۷
- فصل اول تهیه طرح پژوهش ۳۹
- مرحله ۱: تحلیل و بیان مسئله ۴۰
- خوب دانستن مسئله مورد بخشی از حل مسئله است ۴۰
- شیوه تنظیم و نگارش بیان مسئله ۴۱
- مرحله ۲: تعیین اهداف پژوهش ۴۲
- اهداف اختصاصی (فرعی) ۴۳
- مرحله ۳: گردآوری داده‌ها ۴۳
- جامعه مورد مطالعه ۴۶
- نمونه‌گیری تصادفی ساده ۴۷
- نمونه‌گیری تصادفی منظم ۴۷
- پرسشنامه ۴۸
- ملاحظات اخلاقی در گردآوری داده‌ها ۴۹

فصل دوم: اجرای طرح، گزارش و پیشنهاد برنامه عملیاتی (مداخله)

برای حل مسأله ۵۱

مرحله ۴: پردازش و تفسیر داده‌ها ۵۲

۱- کنترل کیفیت داده‌ها: ۵۲

۲- تفکیک داده‌ها ۵۲

۳- پردازش داده‌ها ۵۳

مرحله ۵: پیروی برای حل مسئله (طرح مداخله) و ارزیابی گزارش ۵۴

سهولت اجرا ۵۶

مقبولیت: ۵۶

اثربخشی: ۵۶

اقتصادی بودن: ۵۶

پیش بینی عملیات ۵۷

گزارش نویسی چه اهدافی را دنبال می‌کند ۵۸

مرحله ۶: اجرا، پایش و کنترل برنامه ۶۱

پایش چیست؟ ۶۲

کنترل چیست؟ ۶۲

چه کسی پایش و کنترل می‌کند؟ ۶۱

☒ اهداف پایش: ۶۱

☒ ویژگی‌های پایش: ۶۴

مرحله ۷: ارزشیابی برنامه و تنظیم گزارش نهایی ۶۶

منابع: ۶۸

- ۶۹..... ضمانت
- ۶۹..... مصاحبه
- ۶۹..... مزایای مصاحبه
- ۷۰..... معایب مصاحبه
- ۷۰..... با چه کسی باید مصاحبه کرد؟
- ۷۱..... برای مصاحبه آماده شوید
- ۷۱..... برای مصاحبه
- ۷۲..... چگونه انجام یک مصاحبه موفق
- ۷۴..... بحث گروهی
- ۷۶..... واژه نامه

مقدمه

اقدام شایسته همکاران عزیز خانم حسین خانی، آقای علیچس و آقای دکتر هلاکویی در تنظیم این مجموعه نقطه عطفی در مسیر برنامه مراقبت‌های بهداشتی درمانی اولیه کشور عزیزمان ایران است. امید می‌باشد به خصوص که مخاطب آن بهورزان عزیز یعنی کسانی که با خط مقدم جبهه سلامت در روستا می‌باشد. آموزش این گروه توسط مربیان دلسوز و آگاه آموزشگاه‌های بهورزی می‌تواند نتایج زیر را برای نظام سلامت کشور به ارمغان آورد.

۱- تقویت مشارکت مردم و همکاری‌های بین بخشی و روستا به دلیل ضرورت حضور نمایندگان مردم و بخش سلامت دولتی حاضر در منطقه تحت پوشش در این فرایند

۲- ترویج فرهنگ تصمیم‌گیری بر پایه مستندات علمی در محیطی‌ترین سطح شبکه و فراهم شدن اطلاعات و رفتار سازمانی جهت توسعه این رویکرد به سایر سطوح نظام سلامت

۳- ایجاد زمینه لازم برای تحقق اصل عدم تمرکز به دلیل تولید
شواهد مناسب برای هر منطقه از کشور و در نتیجه امکان
سپردن تدوین برنامه هر منطقه به مدیران آن منطقه.

برای دوستان آرزوی موفقیت دارم
دکتر حسین ملک افضلی

پیشگفتار

تحقیق در همه علوم از بیگانه‌ای برخوردار است، البته در مدیریت و مسایلی که با انسان سروکار دارد به دلیل انتزاعی بودن آن حساسیت خاصی دارد. اولین مرحله تحقیق اساس وجود مشکل است به این معنی که در روند کار سیستم پدید می‌آید، بوجود می‌آید و چون باعث اختلال و بی‌نظمی می‌شود در باز سیستم، افت کمی و کیفی مشاهده می‌گردد که برای رسیدن به اهداف سیستم باید مرتفع گردد و این امر جز با تحقیق و بررسی علمی مساله امکان‌پذیر نخواهد بود. لذا باید به‌ورزان عزیز بتوانند بررسی علمی دقیق مساله را به‌گونه‌ای و با اصول روش تحقیق آشنا شوند اما از آنجا که ایشان در جامعه‌ای با ساختار و جمعیت مشخص مشغول به خدمت هستند و لزوم شناسایی مشکلات موجود در منطقه تسلط به آن می‌باشد این مجموعه قبل از ارائه مراحل تحقیق به ارزیابی جامعه پرداخته است تا به‌ورزان بتوانند

ضمن آشنایی با فرایند ارزیابی جامعه، مراحل علمی آن را بیان کنند و مشکلات جامعه خود را به طور کلاسیک و با کمک مردم استخراج نموده و در جهت رفع آن اقدام نمایند.

امید است این مجموعه که در راستای اضافه شدن درس روش تحقیق به دروس پایه ۲ بهورزی در آیین نامه بهورزی تهیه شده است کاملاً موثری در بهبود آرایه خدمات و ارتقای سلامت به مردم محروم جامعه باشد.

با عنایت به اینکه موضوع ارزیابی جامعه برای اولین بار در مقدمه درس روش تحقیق مدخل شده، بدون شک عاری از خطا نیست. نظرات و پیشنهادات شما و سایرین گرامی به هم‌زمان مزید امتنان خواهد بود.